

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה סה.

עין משפט
נר מצוה

בג א מיי פ"ט מהל'
עבודת כוכבים הלכ'
ב סמג לאזין מה טוש"ע
י"ד סי' קמח סעיף ה
[ורבנ' אלפס רפ"א
דמלכות דף של:]
ב [מיי פ"ח מהל' מלכים
הלכה י:]
בד ג מיי פ"ג מהל'
מאכלות אסורות
הלכה יח [וע' סמג לאזין
קמח סעיף ח ס' קלג
סעיף ג:]
בד ד ה מיי פ"ד מהל'
שכירות הלכה ח סמג
עין פט טוש"ע ח"מ סי'
שם סעי' ג:]

ביקרותיך. פי' בקונטרס לכבוד לך לשון יקר אלז בתהלים פירש
ציקרותיך לשון ציקור וכן יי (וה המזבח) יהיה לי
לצקר ואע"פ שהי"ד יתירה מגויה היא במסורת עם יו"ד של מי
נתן למשיסה כלומר מבקרות לך ועומדות לשרתך:

מעמא דא"י לעיתותי ערב בו.
הא דלא משני מתני'
כרש"ג דלמר יי ימכר כולו (ב) חוץ
מדמי יין נסך וכאן נמי שכרו
מותר חוץ מדמי חצית דניחא ליה
לאוקמי כרש"ג אי נמי שכרו מותר
משמע כל שכרו אי נמי כהא
אפילו רבן שמעון בן גמליאל מודי
דהתם אין דרך ליקח יין מן העובד
כוכבים והכא דרך בני אדם ליקח
שכר מן העובד כוכבים ויש לאסור
כל השכר וחילוק זה יש בירושלמי
ולעיל ס"פ כל הללמים (דף טז:) ג' ג'י
ארג זו את הנגד ולפי המירוק דניחא
לאוקמא כרש"ג ניחא דלא תיקשי
נוקמה כר"א דלית ליה לעיל יס פדיון
לעבודת כוכבים ויולך הנאה לים
המלח אף בלא זה וזה גורם וקיימא
לן כוונתה ולתירוק האחר נמי יש לומר
שכרו מותר משמע בלא פדיון:
הא דאמר דלית העבר דין חביות
בב' פרושות. וזהא אסרה
בזייתא כי לא אמר לו לעיתותי ערב
דכל כמה דלא אעביניהו לכולהו לא
יהיב ליה מידי הלכך כוליה אגרא שייך
זיה כן לשון הקונ' משמע הא א"ל
לעיתותי ערב מותר ואע"ג שהיא
מאותם חציות שהתנה עמו וקשה
דמ"מ שכר האיסור מעורב בכל ההימור
לכן נראה לפרש ולעיתותי ערב אחר
שהשלים קבלותו אמר לו כן ואשמעי'
שאע"פ שלא עשה עמו תנאי חדש
אלא על פי תנאי הראשון הוא מעביד
בפרוטה לפי חשבון מאה במאה
פרוטות וס"ד שהכל שכר אחד הוא
ונמלא בשכרו מעורב שכר יין נסך
קא משמע לן דשרי והוא ליה כמעביד
זיוס של אחריי מאחר שכבר השלים
קבלותו: ד"ה יי ר"ת שוכר מניח
עליה כסותו מלשון כסת ולא גרס
כסותו דדבר פשוט הוא וכי ילך ערום
ואם תפרש כסותו שיהי שיש לו אם
רגיל ללבושה פשיטא שמותר ואם זא
להתיר אע"פ שאינו רגיל היה לו
לפרש אלא כסותו גרס והוא כסת
קטנה שיושב עליה לו נותן תחת ראשו
למראשותיו וכו' הוא הגדול ששוכר
עליו והעולם טועים שאומרים לקטן
כר ולגדול כסת ורציה ממסכת תמיד
(פ"א מ"א) איש כסתו בארץ וכן תנא
בכלים (פ"ב כ"ח מ"ה) כר שעשאו סדין
וכסת שעשאו מטפחות וגם במקרא
(יחזקאל י) למתפרות כסתות על כל
אזילי ידים וכו' הוא לשכר עליו
כדמשמע פ' השולח (גיטין דף מ. וס)
רש"ל היה שוכר על מעים ואומר

לאצידרנא. שם העובד כוכבים: צוורדא. במרחק של וורדים: עינא
דעביא למחוי לנו ניסופא. עין המתאווה לראות רעתם תעקר
שהרי הקב"ה ממלא כל תאוותם שאף שיחתכם מתבררת: ציקרותיך.
לכבוד לך. לישראל קא משכר נביא: עין לא ראסה. וזלתי עין של

לאצידרנא ביום אידם אמר אידענא ביה דלא
פלה לעבודת כוכבים א"ל רב יוסף והתניא
א"יזהו גר תושב כל שקיבל עליו בפני ג'
חברים שלא לעבוד עבודת כוכבים כי תניא
הדיא להחיותו והאמר רבה בר בר חנה א"ר
יוחנן יגר תושב שעברו עליו י"ב חדש ולא מל
הרי הוא כמין שבעובדי כוכבים התם כגון
שקיבל עליו למול ולא מל רבא אמטי ליה
קורבנא לבר שישך ביום אידם אמר ידענא
ביה דלא פלה לעבודת כוכבים אול אשכחיה
דיתבי עד צואריה בוורדא וקיימן זונות
ערומות קמיה א"ל אית לכו כה"ג לעלמא
דאתי א"ל דידן עדיפא טפי מהאי א"ל טפי
מהאי כי הוה א"ל אתון איכא עלייכו אימותא
דמלכותא אנן לא תיהווי עלן אימותא
דמלכותא א"ל אנא מיהא מאי אימותא
דמלכותא איכא עלי עד דיתבי אתא ההוא
פריסתקא דמלכא א"ל קום דקבעי לך מלכא
כי נפיק ואזיל א"ל עינא דבעי למיחוי לכו
בישותא תיפקע א"ל רבא אמן פקע עיניה
דבר שישך אמר רב פפי איבעי ליה למימרא
ליה מהאי קרא יבנות מלכים ביקרותיך
נצבה שגל לימינך בכתם אופיר אמר ר"ג
בר יצחק איבעי ליה למימרא ליה מהכא
עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למחכה
לו: שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת:
ואע"ג דלא א"ל לעיתותי ערב ורמיניה
השוכר את הפועל ולעיתותי ערב אמר לו
העבר חבית של יין נסך ממקום למקום
שכרו מותר מעמא דא"ל לעיתותי ערב אין
כולי יומא לא אמר אביו כי תנן נמי מתניתין
דאמר לעיתותי ערב תנן רבא אמר ל"ק הא
דאמר ליה העבר לי מאה חביות במאה
פרוטות הא דא"ל העבר לי חבית חבית
בפרוטה והתניא יהשוכר את הפועל ואמר לו העבר לי מאה חביות במאה
פרוטות ונמצאת חבית של יין נסך ביניהן שכרו אסור חבית חבית
בפרוטה ונמצאת חבית של יין נסך ביניהן שכרו מותר: השוכר את החמור
להביא עליה יין נסך שכרו אסור: הא תו ל"ל היינו רישא סיפא איצטריכא
ליה שכרה לישב עליה אע"פ שהניח עובד כוכבים לגינו עליה שכרו
מותר למימרא דלגין לאו (ה) דינא הוא לאותוביה ורמיניה יהשוכר את החמור
שוכר מניח עליה כסותו ולגיתו ומוזנותיו של אותו הדרך מכאן ואילך חמור
מעבב עליו חמור מניח עליה שעורים ותבן ומוזנותיו של אותו היום מכאן
ואילך שוכר מעבב עליו אמר אביו נהי דלגין דינא הוא לאותובי מיהא אי
לא מויתב ליה מי אמרינן ליה נכי ליה אגרא דלגיתו ה"ד אי דשכיח למזובן
חמור נמי לעבב ואי דלא שכיח למזובן שוכר נמי לא לעבב אמר רב פפא
הלא צריכא דשכיח למיטרח ולמזובן מאונא לאונא חמור דרכיה למיטרח
ולמזובן שוכר לאו דרכיה למיטרח ולמזובן אבוא דרב אחא בריה דרב איקא
הוה

(א) [ע' תוס' לעיל מ: ד"ה
לאפיקין:] (ב) [לעיל סד:]
(ג) [ג' ע"י ומלי טפי מהאי
א"ל:] (ד) [י"א מהכא ולאוס
מלאוס יאמך א"ר ספא
אציע ליה למימרא מהכא
עין כו:] (ה) [מסופ' פ"ח
ה"ד:] (ו) [ב"מ עט: ע"ש,
(ז) [מכרס על ע"ד היום כוונת
ישעיה י"א:] (ח) [נ"ל ומונח
הנחשת כמלכס ב' עז:]
(ט) [נלקמן עד:] (י) [וסס ד"ה
ארג:] (יא) [נכ"מ עט: ככתו
הי כסס ר"ת:] (יב) [הוא
מרגס כשעיה סי' י על
פסוק ע"ד היום כוונת]

תורה אור השלם

- בנות מלכים
ביקרותיך נצבה שגל
לימינך בכתם אופיר:
תהלים מה י
ומעולם לא שמעו
לא דאזינו עין לא ראתה
אלהים וזולתך יעשה
למחכה לו:
ישעיהו סד ג

הגהות הב"ח

- (א) גמ' למימרא דלגין לאו
דרכיה הוא לאותוביה:
(ב) תוס' ד"ה טעמא וכו'
כולו לעובד כוכבים חוץ
מדמי יין נסך שבו וכאן:

מוסף רש"י

חמור נמי לעבב. השוכר
שלא יניח עליה אלא מוזנות
של יום אחד (ב"מ עט:).
מאונא לאונא. ממלון
דלילה למלון דלילה (ספ"ט)
למיטרח. לחמור ולשאל
בעיר מי מוכר מוזנות
(ספ"ט).